

РОЗШУКУЄТЬСЯ:

Золотий соверен Едуарда VIII, 1936 року випуску.

Куплю дорого. У будь-якому стані. Про бажану ціну повідомити Томаса Долларда, Феннел-Вей, 3, Лондон.

*З розділу оголошень журналу
«Міжнародна нумізматика»,
травень-червень 1977 року, номер 51*

РОЗДІЛ 1

18:25

СУБОТА, 7 ЧЕРВНЯ 2014 РОКУ

БАР ГОТЕЛЮ «РЕЙНСФОРД ХАУЗ»

РЕЙНСФОРД, ГРАФСТВО МІТ, ІРЛАНДІЯ

Це мені здається чи тутешні барні стільці поволі нижчають? А, напевно, то я зсідаюся. Вісімдесят чотири роки накопостять чоловіку ось так, до волосся у вухах на додачу.

Котра ж бо година зараз у Штатах, синку? Перша, друга? Гадаю, ти оце не відлипаєш від свого ноутбука, настукуючи по клавішах у кондиціонованому офісі. Атож, можеш теж бути вдома на ганку, у тому крісельці з хитлявим бильцем, читати свою найсвіжішу статтю в газеті, на яку працюєш, ото як її там...? Господи, щось не пригадаю. Та оце як бачу тебе з нахмуреним чолом, зосередженого, доки Адам і Кайтріона на головах ходять, аби лиш привернути твою увагу.

А ось тут тиша. Ані душі грішної. Лише я сиджу на самоті, розбалакую з собою, барабанячи по стійці, аж ген курява з неї летить, чекаючи першого ковточка. Це якщо він мені перепаде, звісно. Чи ж я бодай коли розповідав тобі, Кевіне, як надто любив побарабанити пальцями мій

батько? Вистукував по столі, по моєму плечі, по всьому, що траплялося під вказівний, — тільки щоб утолчити його думку і дістати належну йому увагу. Оцей мій вузлуватий карлюк, схоже, не такий талановитий. Нічєї уваги не здобуде. Не те щоб треба була чиясь, крім як тієї-от, на касі. Знає вона чудово, що чекаю, і так старанно ігнорує. У цих краях і від спраги сконати недовго.

Їм, звісно, вгору ніколи глянути з цією підготовкою до спортивної церемонії графства. Ото справді гарне щастя мала така місцина, як Рейнсфорд, щоб витягти усю ту ватагу з Данкашила з їхніми двома готелями. Це все Емілі, адміністраторка, чи власниця, точніше, бо з її вмінням улещувати хто завгодно спокуситься на втіхи цього закладу. Не те щоб я сам мав нагоду насолодитися ними за минулі роки.

Та все ж осьде я сиджу. Є на те причини, синку, є у мене на те причини.

Тобі б оце глянути на здоровенне дзеркало переді мною. Важезна штуковина. Тягнеться вздовж усієї стійки, аж поверх найвищого ряду пляшок. Не певен, чи було воно в цій будівлі з самого початку. Хлопів десять, не менше, його туди чіпляли. Відбиває дивани й стільці позаду мене, що вже зачекалися задів, які цієї самої миті втискаються у свої модні вбрання. І ось теж я, стирчу у кутку, мов клятий йолоп, який ніяк не забере свою голову з кадру. О, і то ще та голова. У дзеркало останнім часом я нечасто дивлюся. Коли була жива твоя мати, то я десь там трошки старався, так, але кому яка різниця зараз? Мені гірко дивитися на себе. Нестерпно бачити ту крицю — знаєш, про яку йдеться, — чи ж бо ти не натерпівся за роки її гострого краю? А й однак. Охайна

біла сорочка, напрасований комір, темно-синя краватка, і жодної тобі бризки соусу на видноті. Светр, той зелений, що його твоя мати подарувала мені на Різдво перед смертю, костюм і мої черевики, нашаровані до блиску. Люде нині взагалі шарують черевики чи то я один досі практикую це мистецтво? Седі би мною пишалася. Путящий вийшов чоловік. Вісімдесят чотири, а досі можу покрасуватися чуприною на голові й стернею на підборідді. Згрубіла вона, одначе — згрубіла. Не доберу, нащо морочуся з голінням щоранку, коли до обіду вона вже знову як дротяна щіть.

Знаю, мене складно було назвати гожим навіть у мій час, та відтоді мої перчинки всі до одної давно розгубилися. Моя шкіра нагадує мапу, де всі масово мігрують на південь. Але що я тобі скажу? Досі зі мною мій голос.

— Морісе, — часом казала твоя бабуся, — льодовики б розтоплювати цим твоїм тембром.

До сьогодні бринить як віолончель — густий і шовковистий. Привертає людську увагу. Гукнути разок до панійки, що онде удає із себе зайняту на касі, і зараз же наливатиме мені чарку швидкома. Але не варто мені завдавати клопотів більше потрібного. Пізніше чекає одне дільце, і попереду ще довга ніч.

До всього, тут ще цей запах. Якби ти був поруч, умить зрозумів би: «М-р Шин¹». Ти пам'ятаєш? Щосуботи весь наш будинок цим пропахчувався. Традиційний день прибирання у твоєї матері. Той нудотний сморід шибав мені в носа, не встигав я зайти з чорного ходу. Розічхаюся,

¹ «Mr. Sheep» — бренд засобів для чищення, переважно поліролів для меблів і підлоги. (Тут і далі прим. пер., якщо не вказано інше.)

бувало, аж прадідам гикалося, і так до самого ранку. П'ятниці — зате щоп'ятниці ми натирали підлогу. Пахощі воску, домашньої картоплі фрі і копченої тріски — ось що зігріває серце і викликає усмішку. Праця і пожива — виграшна комбінація. Не чув я теж, щоб люде нині натирали підлогу аж так часто. Що тому причиною, цікаво.

Нарешті людська істота виникає з дверей за стійкою, щоб збавити мене від нестерпних спраглих страждань.

— А однак ти з'явилася, — говорю я до Емілі, втілення вроди і вправності. — Прийшла врятувати мене від ніякової спроби роздобути випивку самотужки? Я вже навіть розмірковував, чи не запитати оце пані Помагай отам неподалеку.

— Я прийшла саме вчасно, тож-тож, містере Ганнігане, — відказує вона з проблеском усмішки, кладучи стосик паперів на стійку, і перевіряє свій телефон, примощений зверху, — не треба нам тут бентежити персонал оцим вашим шармом. — Вона скидає голову, щоб поглянути на мене, і її очі спалахують на мить, перш ніж повернутися до екрана.

— Чарівно, та й годі. Чоловік заходить спокійно випити й ось що отримує.

— Світлана зараз підійде. У нас тільки-но були короткі збори щодо сьогоднішнього вечора.

— Оце діловиті, куди вже Майклу О'Лірі¹.

— Бачу, у когось гарний настрій, — мовить вона, ставючи просто переді мною й наділяючи мене тепер увагою вповні. — Я навіть не знала, що ви заглянете. Чому завдячуємо такою приємністю?

¹ Майкл О'Лірі (нар. 1961) — один з найбагатших ірландських бізнесменів.

— Я не завжди дзвоню заздалегідь.

— Ні, але ідея чудова. Я змогла б вмикати для персоналу червоний сигнал тривоги.

Осьде вона, ця посмішка: завивається, смаковита, ніби добрий кавалок вершків на шматку свіжоспеченого яблучного пирога. І ці очі-зірочки, що поблискують зацікавлено.

— Один «Бушміллс»? — запитує вона, тягнучись по тумблер¹.

— Хай буде пляшка портеру, для розігріву. Не з холодильника, зваж.

— Для розігріву?

Я ігнорую турботу, що вкралася до її голосу.

— Приєднаєшся на наступну пізніше? — питаю її на томість.

Вона завмирає і витримує мене пильним довгим поглядом.

— У вас усе гаразд?

— Вип'ємо разом, Емілі, та й квит.

— Ви ж знаєте, що я розмістила у нас церемонію? — говорить вона, вперши руку в бік. — Не згадуючи вже про таємничу VIP, що вирішила забронювати місце. Усе має пройти досконало. Я надто тяжко працювала, щоб...

— Емілі, Емілі. Ніяких сюрпризів сьогодні. Просто хочу посидіти з тобою за випивкою. Цього разу без сповідань, обіцяю.

Я посуваю руку через стійку, такий ось знак запевнення. Не можу докоряти їй за недовіру, з огляду на минуле. Спостерігаю, як мій жест стирає її усмішку. Я так до кінця

¹ Тумблер — тут: різновид склянки для віскі.

й не пояснив тобі і твоїй матері всю ту справу з Доллардами, правда ж? Гадаю, певною мірою нинішній вечір зводиться саме до цього.

— Навряд чи буде й хвилинка затишшя, — мовить вона, стоячи навпроти, досі кидаючи на мене підозріливі погляди. — Та все ж я спробую урвати для вас час.

Вона злегка нахиляється і досвідченою рукою бере пляшку любого мені питва із заставленої полиці внизу — неможливо не замилюватися ретельним порядком серед пляшок, чії арки-етикетки, як одна, дивляться назовні. Рукоділля Емілі. У неї весь реквізит приведений до ладу.

Крізь двері до неї прослизає молода особа і стає поруч.

— Чудово, — говорить їй Емілі. — Показайнуй тут. Ось, подай це містеру Ганнігану, доки він не зомлів. А от ви, — продовжує вона, вказуючи на мене одним зі своїх бездоганних довгих нігтів, — поведіться чемно. Світлана у нас новенька.

З цим попередженням вона забирає свої речі і зникає.

Світлана бере мій портер, знаходить відкривачку під стійкою з незначною підмогою мого вказівного пальця, виставляє переді мною пляшку і келих, а тоді поспішає в дальній куток. Я потроху наливаю пиво, доки пінна шапка не торкається верху похиленого вінця, потім залишаю її осідати. Роззираюся довкола і розважую цей мій день, цей рік, ці два роки насправді, без твоєї матері, і почуваюся втомленим та й, по щирості, наляканим. Моя рука вкотре шорхає по стерні на підборідді, доки я дивлюся, як спливає піна. А далі я викашлюю і вибуркочую з себе всі турботи, бо ж вороття вже немає, синку. Немає вороття.

Крізь високі, аж до підлоги, вікна ліворуч я спостерігаю за рухом авто. Впізнаю з них кілька: «Ауді А8», ця

належить Бреннану з Данкашила, власнику цементної фабрики; «Шкоду Октавію» із загубленим лівим ковпаком водить Мік Моран. Далі стоїть тарантас Лавіна, припаркований просто під його газетним кіоском. Доісторичний червоний «Форд Фієста». З найбільшим задоволенням займаю те місце, щоразу як застаю його порожнім.

— Не можна тут ставати, Ганнігане, — горлатиме він, висунувшись із водійського вікна, одразу як повернеться звідкіль він там їздив. — От як тепер, по-твоєму, мені розвозити свою доставку по місту, не скажеш? — Його голова бовтатиметься оскаженіло, стріпуючи скуйовдженою гривою, його авто стоятиме поруч із моїм у другому ряду, затримуючи половину міста. — Чи ти знаку не бачиш? Стоянка заборонена, цілодобово.

Авжеж, я спиратимусь на стіну його кіоску, гортаючи свіжу ранкову газету.

— Гляди лишень зі штанів не випади, Лавіне, — промовлю я, добряче пошарудівши сторінками. — То була екстрена ситуація.

— Купівля вранішньої преси у нас вважається за екстрену ситуацію, га?

— Я завжди можу почати купувати деінде.

— Як капостити, так ти з радістю, Ганнігане. О, ти з радістю.

— Кіоск у Данкашилі, кажуть, розжився кавовою машиною.

— То ти міг би забрати звідси свій клятий джип по дорозі туди, як так.

— Так що ж, як я до кави не охочий, — мовлю я, відчиняючи дверцята, а тоді вже сяду за кермо і перемкнусь на задню.

То все прості радощі, синку, то прості радощі.

Крамницям, схоже, час зачинятися на ніч. Люде махають на прощання, сигналять авто. Віконця водіїв опущені, з них стирчать лікті і ведуться розмови наостанок, перш ніж ті зі своєю парою чобіт рушать додому, на вечірні посиденьки перед телевізором. Деякі з них, звісно, повернуться пізніше, виряджені до блиску. Не терпиться ж бо покрасуватися новими вбраннями і зачісками.

Я підношу келих і наливаю доверху, лишаю його спочити востаннє. Мої пальці, вкриті темними шкарубкими борознами, постукують збоку — мовляв, хай поквাপиться. Дивлюся ще разок у дзеркало, а тоді піднімаю випивку до тамошнього себе і відсьорбую благословенний перший ковток.

Ніщо не поб'є оксамитову повноту портеру. Живить усе твоє тіло, а по дорозі крізь горлянку масажує голосові зв'язки. Оце ще поваба мого голосу, що з ним я здаюся молодшим. О, так, як сяду на слухавку, то й не здогадаєшся, що на мені оселилася ціла сотня змарнілих зморщок або ж ум'ятин, що живуть самі собі господарями. Голос мій удає, немовби-то я цукерка, вишуканий і гожий. Хтось, із ким рахуються. І ось тут він не обманює. Не знаю оце, від кого його перейняв, — у всій сім'ї я один такий обдарований. Саме ним я їх і принадив, тих агентів заміської нерухомості; не те щоб довелось надто припрошувати, бо ж ферма наша перебувала на розкішному боці кордону між Мітом і Дубліном, усім сусідам на заздрість.

Але вже ж ті хлопчаки з франтуватими краватками і лискучими туфлями не могли натішитися ділянкою, коли розповідав їм, як далеко вона простягалася; хитали головами, наче ті пси, що їх везуть на задньому сидінні.

Будь певен, дали вони у мене лиха своїм закаблукам. Хай той не зазіхає на моє зароблене, хто не може відпрацювати кожен мідяк. Виходили мою землю вздовж і впоперек, аж доки лаку на туфлях не стало видно. Усі як один заповзяті, аби перекупити мою справу. На корівні залюбуєшся — ані цятки, ані мушки, як би сказав мій батько. Я обрав, зрештою, і пішла моя маленька імперія з молотка покупцю з найвищою ставкою, Ентоні Фарреллу. Йому й належало купити — та не тому, що він догодив мені балаканиною, ні, бо в цьому його ніщо не різнило від інших. Не зарадили тут теж його з кмітливим виразом затиснені губи; то всього лиш тому, що він був тезком із твоїм дядьком Тоні. Сімдесят років у могилі, а я досі боготворю свого брата. Цей парубчисько Ентоні довів, що у виборі я не схибив, бо ж угамувався не раніше, ніж коли скупив будинок і угіддя за нічогеньку суму. Я зачинив її минулої ночі, мою хатину.

Я пакувався, кімната за кімнатою, увесь минулий рік. Потрошку повсякдень. Підписав кожную коробку, щоб ти знав, що до чого: Моріс, Седі, Кевін, Норін, Моллі — її коробочка найменша. Але пізніше вся ота тяганина і навантажування ледь мене не доконали. Якби не парубійки, що їх прислав Ентоні, я б нізащо не впорався. Вже й імен їхніх тепер не згадаю, Дерек чи Дес, чи то... кому яка різниця, кажу? Здебільшого я лише вдавав помічника; такий собі керівник процесу. Та вони були тямущі; з нинішньою молоддю на таке нечасто розраховуєш.

Найнеобхідніше я не складав аж до цього ранку, коли Ентоні забрав останню коробку до свого авто. Дивне то почуття, Кевіне, — звільнитися від усього свого. Той фінальний пакунок на пасажирському кріслі вразив мене,